

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

13.03.2020

Vår ref:

2020/219

Deres dato:

Deres ref:

Lyngen kommune
Strandveien 24
9060 LYGSEIDET

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Skadefellingstillatelse på gaupe i Rotsund, Nordreisa kommune

Vi viser til søknad om skadefelling av gaupe, mottatt hos oss 12.3.2020, vår ref. 2020/219-24. Viser også til videre dialog med søker samme dag. Fylkesmannen fattet vedtak om skadefelling, dette ble sendt per e-post 12.3.2020, vår ref. 2020/219-24. Samme dag ble gaupa felt ved sauebesetningen der den hadde tatt sau natta før. Fylkesmannens vedtak er

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én – 1 – gaupe innenfor nærmere angitt B-område for gaupe. Tillatelsen gis til Nord-Troms interkommunale skadefellingslag og gjelder i perioden 12.3.2020–16.3.2020. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1. Følgende personer inngår i skadefellingslaget:

Olaf Opgård (skadefellingsleder)

Nord-Troms interkommunale skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Fellingstillatelsen skal primært avverge videre angrep om gaupa kommer tilbake til

E-postadresse:
fmtfpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

sauebesetningene i Rotsund. Tillatelsen er derfor begrenset til å gjelde innenfor en radius på fem kilometer fra der sauekadaveret ble dokumentert gaupedrept den 12.3.2020.

5. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

6. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

7. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 12.3.2020 til og med 16.3.2020.

8. Dersom det felles gaupe, skal dette omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 482 36 037/994 37 644 og til Fylkesmannens telefonsvarer på tlf. 77 64 22 32. På dagtid hverdag til Fylkesmannen på tlf. 78 95 03 00

9. For å sikre effektivitet ved fellingsforsøket gir Fylkesmannen dispensasjon til innmeldte deltakere i fellingslaget, fra deler av reglene i viltlovens § 21 bokstav b og c. Dette betyr at snøskuter kan benyttes til å lokalisere gaupe, og ringe inn dyr. Bruk av skuter til forfølgelse er ikke lov. Det er ikke tillatt å løse skudd på eller over offentlig vei. *(Hjemmel for at Fylkesmannen slik kan sette til side regler som ellers gjelder er gitt i Forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 tredje ledd jamfør Ot.prp. nr. 37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4).* I tillegg må det innhentes tillatelse fra motorferdselloven fra den/de aktuelle kommunene.

10. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Fylkesmannen og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Fylkesmannen avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

11. Medlemmer på fellingslaget, må for å kunne bruke snøskuter, ha tillatelse til bruk av snøskuter jf. motorferdselloven med forskrifter.

12. Jf. § 22-8 i våpenforskriften skal skytevåpen under transport være tomt for ammunisjon, og nedpakket i futteral, bag, veske, sekk eller lignende.

13. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Fylkesmannen av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Fylkesmannen.

14. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødige.

15. Ved evt. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen

Skadefellingen administreres av Lyngen kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Fylkesmannen gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 5 personer og 5 dager og en døgnsum på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 40 000 kroner. I tillegg vil feriepengene bli dekket av Fylkesmannen. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Fylkesmannen til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Miljødepartementet har fastsatt en døgnsum på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner:

Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer stiftet på, fra alle deltagerne i skadefellingslaget.

Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørelog» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Søknaden

Bakgrunnen for søknaden er at gaupe har vært i flokken av utegangersau og tatt en av sauene. På grunn av angrepet har flokken blitt skremt og det er gjort observasjoner av sau langt opp i Rotsundelvdalen. En sau ble funnet i dypsnøen flere kilometer fra gården. Den var skremt og vanskelig å få hjem igjen, heldigvis var det sporsnø, slik at den lot seg oppspore. Noen av sauene hadde skilt seg fra flokken og måtte lokkes hjem igjen.

Dette angrepet må sees i sammenheng med tidligere gaupeangrep i nabobygda Djupvik, der tre sauer ble tatt av gaupe. Etter melding om at det ble tatt sau i Djupvik, er det gått ekstra tilsyn og uro, og de har hatt hund som står ute hele tiden. Det har vært hyppig tilsyn med sauene og det er fulgt

med på om det er gaupespor i nærområdet. Søker ser ikke mulighet for å gjennomføre flere forebyggende tiltak, og det som er gjort har vist seg å ikke være tilstrekkelig.

Søker har 127 sau og fire værer gående ute, de har mulighet til å gå inn i fjøs, men det er ikke mulighet til å stenge de helt inne i fjøs. Søker sier at dette ikke er en akseptabel situasjon. Gaupa kommer til å slå til igjen. Drifta er økologisk, det er pålagt at dyrene skal kunne gå fritt ute. Dyrevelferden må tillegges vekt, slik at ikke dyrene blir utsatt for ytterligere angrep og redsel. 500 meter fra denne besetningen er det en annen besetning, her går 50 drektige sauer inn og ut av kaldfjøs. Bonden her sier de ikke har mulighet til å gjennomføre videre forebyggende tiltak, han er bekymret for dyrevelferden til søyene.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 14.2.2020 ga Miljødirektoratet to gauper i *kvote for betinget skadefelling av gaupe 2020* til Fylkesmannen i Troms og Finnmark for perioden 16.2.2020–31.5.2020. En gaupe ble felt ved skadefelling i Lyngen og en gaupe ble felt ved skadefelling i Tana. Miljødirektoratet har i brev av 3.3.2020 utvidet denne kvoten med to gauper.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr. Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

Bestanden av gaupe har de siste årene vært under bestandsmålet både nasjonalt og i region 8, Troms og Finnmark. Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 1679, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019*. Fra denne framgår det at det i perioden 2017 til 2019 var et gjennomsnitt på 56 ynglinger på landsbasis.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2017, 2018 og 2019 har det blitt registrert henholdsvis 6, 4 og 5 familiegrupper i regionen. Imidlertid ser det ut til at det registreringssesongen 2019/2020 per dato har blitt registrert rundt ti familiegrupper, hvorav tre er registrert i Finnmark. Registreringer vinteren 2019/2020 indikerer at gaupebestanden har tatt seg opp i Nord-Troms siste år.

Siden 1.1.2018 er det i region 8 registrert en avgang på seks gauper; to voksne hanngauper skutt på skadefelling i februar/mars 2018, i Porsanger og Kvænangen samt to gaupeunger påkjørt av bil i november/desember 2019 i Nordreisa og Kåfjord. Én ung hanngaupe ble skutt på skadefelling i Lyngen 16.02.2020, og én hunngaupe ble skutt på skadefelling i Tana 29.2.2020.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Fylkesmannens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling ligger i B-området for gaupe. I Rotsunddalen slippes flere hundre sau på utmarksbeite om sommeren. Og i Reisadalen er det betydelig med sau på utmarksbeite om sommeren. Mot Storslett er det vårbeite, kalvings- og tidlig vårland for rein.

Fylkesmannen ser denne situasjonen i sammenheng med at tre sau ble dokumentert tatt av gaupe i nabobygda Djupvik den 27.2.2020. Vi legger også vekt på at både utegangersau og rein er ekstra sårbare for stress og forstyrrelse på denne tiden av året. Potensialet for fremtidige skader er stort.

Fylkesmannen vektlegger at det er forsøkt med forebyggende tiltak, etter at tre sau ble dokumentert tatt av gaupe i Djupvik. Vi kan ikke se at det finnes tilfredsstillende løsninger for å avverge den akutte tapsrisikoen med forebyggende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein i B-området for gaupe, jf. rovviltforskriften § 6. Vi vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil medføre en vesentlig negativ påvirkning på gaupebestanden i regionen.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata på bestandsstatus for gaupe, som *Bestandsovervåking av gaupe i 2015 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 2-2019* og *NINA rapport 1679, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon regionalt og nasjonalt, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Fylkesmannen vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Fylkesmannen lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Fylkesmannen vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon

Fylkesmannen gir skadefellingstillatelse på én – 1 – gaupe innenfor nærmere angitt B-område for gaupe. Begrunnelsen for vedtaket er at dette er et viktig beiteområde. Etter første skadesituasjon ble det iverksatt forebyggende tiltak, til tross for dette ble det ny skade. Potensialet for videre skader er stort både på kort sikt og videre i kalvingstid for rein og sommerbeite for sau. Vi ser ikke mulighet for å gjennomføre tilfredsstillende forebyggende tiltak. Fylkesmannen har lagt vekt på bestandsdata for gaupe fra registreringssesongen 2019/2020.

Med hilsen

Bente Christiansen
miljødirektør

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent